

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Petra Šuránka v právní věci žalobce: **Ing. J. R.**, zastoupený JUDr. Josefem Sedláčkem st., advokátem, sídlem Starobranská 327/4, Šumperk, proti žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**, sídlem Těšnov 65/17, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2023, č. j. MZE-62534/2023-12126, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 10. 2024, č. j. 3 A 4/2024-35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Státní zemědělský intervenční fond zahájil z moci úřední postup vedoucí k aktualizaci evidence půdy za účelem odstranění topologických nepřesností, a to na základě nově provedeného leteckého snímkování (§ 3g odst. 8 ve spojení s § 3h odst. 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství). Proti oznámení o provedení aktualizace evidence půdy podal žalobce námitky, které žalovaný zamítl rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku.

[2] Správní orgány považovaly za uživatele, vůči němuž směřoval úřední postup, bývalou žalobcovu manželku, která je jako uživatel evidována v geografickém informačním systému údajů o využití zemědělské půdy (LPIS). Dotčené pozemky v době aktualizace evidence půdy náležely do společného jmění manželů, které nebylo po rozvodu vypořádáno. Se žalobcem správní orgány rovněž jednaly jako s účastníkem. Žalobce v námitkovém řízení zpochybňoval existenci právního titulu užívání dotčených pozemků svědčícího jeho bývalé manželce, resp. zpochybňoval oprávněnost jejího zápisu jako uživatelské v evidenci půdy s argumentací, že došlo k pozdějšímu uzavření konkludentní dohody bývalých manželů stran užívání pozemků ve společném jmění manželů v jeho prospěch. To žalobce dokládal e-mailovou zprávou bývalé manželky a odkazem na následné konkludentní jednání. Žalobce rovněž doložil výpis z katastru nemovitostí, který měl dle jeho názoru prokazovat právní titul užívání zemědělské půdy.

[3] Správní orgány žalobcovy námitky s odkazem na dřívější judikaturu Nejvyššího správního soudu v jiných jeho věcech neshledaly důvodnými. Uzavření dohody bývalých manželů stran užívání pozemků patřících do společného jmění manželů (ani jiný právní titul) žalobce dle správních orgánů neprokázal. Za uživatele je tedy třeba nadále považovat osobu zapsanou v evidenci půdy, tedy žalobcovu bývalou manželku.

[4] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze, který ji rozsudkem označeným v záhlaví zamítl. Městský soud neshledal důvodnou námitku nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí, v jehož odůvodnění žalovaný odkázal na výklad sporných otázek provedený Nejvyšším správním soudem. Žalovaný dle městského soudu citováním konkrétních pasáží vybraných rozsudků příhodně reagoval na žalobcovy námitky vznesené ve správním řízení.

[5] K věci samé městský soud připomněl, že žalobce před správními orgány a správními soudy dlouhodobě usiluje o změnu uživatele v evidenci půdy ve vztahu k pozemkům, které tvoří díly půdních bloků a spadají do dosud nevypořádaného společného jmění manželů. Žalobce opakovaně tvrdí, že namísto bývalé manželky má být v evidenci zapsán jako uživatel půdy.

[6] Dle městského soudu výpis z katastru nemovitostí doložený žalobcem neprokazuje právní důvod užívání dotčených pozemků (dílů půdních bloků). V řízení nebylo sporné, že pozemky jsou součástí nevypořádaného společného jmění manželů. Městský soud uvedl, že v tomto případě by mohl být právním důvodem prokazujícím změnu zápisu osoby uživatele v evidenci půdy toliko souhlas žalobcovy bývalé manželky (dohoda uzavřená mezi bývalými manžely), dohoda o vypořádání společného jmění manželů nebo rozhodnutí soudu. Městský soud odmítl žalobcovo tvrzení o existenci dohody o užívání pozemků ve společném jmění manželů, e-mailovou zprávu doloženou žalobcem ani jím tvrzené konkludentní jednání městský soud za takovou dohodu nepovažoval. Okolnosti historického zápisu žalobcovy bývalé manželky jako uživatele v evidenci půdy městský soud nepovažoval za rozhodné. Dle městského soudu je to žalobce, kdo jako tvrzený nový uživatel musí předložit takové podklady, které by dřívější zápis překonaly. K tomu však v daném případě nedošlo. V napadeném rozsudku se městský soud zabýval také významem faktického a právního užívání.

pokračování

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. V ní namítl pochybení městského soudu spočívající v tom, že neshledal rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným. Přestože stěžovatel připustil, že žalovaný není povinen vypořádat se s každou dílčí námitkou, předložil-li vlastní ucelenou argumentaci, dle stěžovatelova názoru rozhodnutí žalovaného této kvality nedosahuje a jeho námitky řádně nevypořádalo. Jako příklad stěžovatel zmínil vypořádání žalobní (sic!) námitky existence konkludentní dohody bývalých manželů, kterou městský soud (sic!) dostatečně nevypořádal.

[8] Za nepřezkoumatelný stěžovatel označil též napadený rozsudek městského soudu, který z jeho pohledu nereagoval na argumentaci, že do evidence pudy může být zapsán pouze uživatel, kterému nejen svědčí právní důvod užívání pozemků, ale který pudy také fakticky užívá (zemědělsky obhospodaruje). Tuto argumentaci stěžovatel založil shodně jako v podané žalobě na vlastním výkladu právní úpravy včetně evropských nařízení. Stěžovatel se domnívá, že v případě společného jmění manželů svědčí právní důvod užívání každému z manželů, a právo na zápis tak může uplatnit každý z nich. Evidence pudy nicméně počítá pouze s jednou oprávněnou osobou, proto reálným řešením tohoto rozporu je, že právo na zápis má osoba, která pozemky zemědělsky obhospodaruje (aby nedocházelo ke zneužívání dotačního systému).

[9] Dle stěžovatele správní orgány ani městský soud neučinily žádná skutková zjištění stran existence původně uzavřené dohody manželů, dle které zemědělské pozemky bude užívat výhradně jeho bývalá manželka. Požaduje-li městský soud po stěžovateli doložení podkladů, které by překonaly dřívější zápis bývalé manželky jako uživatelky pudy, přiznává jí přednostní právo na zápis, a tedy nezachází s účastníky rovně. Stěžovatel také městskému soudu vytkl, že neuznal jako dostatečný jím doložený výpis z katastru nemovitostí.

[10] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry městského soudu. Odkázal na relevantní judikaturu, dle které u pozemků patřících do společného jmění manželů nelze provést změnu v evidenci pudy bez souhlasu obou manželů. Žalovaný zopakoval, že stěžovatel nesplnil podmínky pro to, aby mohl být jako uživatel zapsán do evidence pudy.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud předesílá, že otázkami přednesenými v kasační stížnosti se ve své rozhodovací činnosti již opakovaně zabýval, a to v dřívějších řízeních o kasačních stížnostech téhož stěžovatele. Nadále platí, že skutkové i právní okolnosti nedoznaly změn. V evidenci pudy je jako uživatelka dílů půdních bloků historicky zapsána stěžovatelova bývalá manželka. Stěžovatel požaduje zapsat jako uživatele sebe, přičemž tento požadavek dokládá výpisem z katastru nemovitostí a e-mailem bývalé manželky

datovaným 1. 7. 2013, který obsahuje větu, že při přihlašování dotací v roce 2015 si (bývalí) manželé rozdělí pozemky „na půl podle hodnoty a každý bude na svém“. Stěžovatel nyní (jako již tolikrát v minulosti) shodně tvrdí, že rozhodující je faktické užívání pozemků, přičemž tato skutečnost dle jeho názoru zároveň svědčí o uzavření konkludentní dohody (bývalých) manželů, resp. o konkludentním souhlasu bývalé manželky.

[13] Řada rozsudků Nejvyššího správního soudu dokládá, že stěžovatel s obdobnou argumentací v minulosti neuspěl, a to ani v situaci, kdy sám učinil ohlášení změny osoby uživatele dílů půdních bloků, na jehož základě správní orgány aktualizaci evidence půdy v osobě uživatele neprovedly (§ 3g odst. 4 zákona o zemědělství). Příkladem je možno zmínit rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2020, č. j. 7 As 68/2020-27 (ústavní stížnost odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 5. 5. 2021, sp. zn. II. ÚS 3413/20), rozsudek ze dne 7. 10. 2020, č. j. 7 As 69/2020-30 (ústavní stížnost odmítnuta usnesením ze dne 2. 11. 2021, sp. zn. III. ÚS 3414/20), rozsudek ze dne 7. 3. 2023, č. j. 7 As 242/2022-40 (ústavní stížnost odmítnuta usnesením ze dne 7. 6. 2023, sp. zn. II. ÚS 1255/23), rozsudek ze dne 5. 12. 2023, č. j. 9 As 234/2023-32 (ústavní stížnost odmítnuta usnesením ze dne 3. 4. 2024, sp. zn. IV. ÚS 345/24), nebo rozsudek ze dne 29. 2. 2024, č. j. 9 As 283/2023-35.

[14] Nejvyšší správní soud zároveň upozorňuje, že v nyní posuzované věci se jedná o situaci, kdy aktualizaci evidence půdy neinicioval stěžovatel vlastním podáním, nýbrž k ní správní orgán přistoupil z moci úřední za účelem odstranění topologických nepřesností zjištěných novým leteckým snímkováním. Za uživatele dílů půdních bloků přitom považoval v evidenci vedenou stěžovatelovu bývalou manželku, již oznámení o provedení aktualizace půdy adresoval. Stěžovatel nicméně i v tomto případě uplatnil námitky, v nichž opakovaně tvrdí nesprávnost zápisu v osobě uživatele, byť podstatou úředního postupu správních orgánů a následného správního řízení byly zcela odlišné otázky. Daný případ je tedy nutno posuzovat v uvedeném kontextu, a to i z hlediska míry podrobnosti, jakou správní orgány a městský soud věnovaly vypořádání stěžovatelových námitek. Stěžovatel totiž od tohoto vypořádání odvíjí námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného a napadeného rozsudku městského soudu.

[15] Stran nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného stěžovatel v kasační stížnosti toliko obecně namítá, že toto rozhodnutí nepředkládá vlastní ucelený argumentační systém a nedostatečně se vypořádalo s jeho námitkami. Stěžovatelem v kasační stížnosti poukazovaný příklad se ovšem týká vypořádání žalobní námítka (konkrétně existence konkludentní dohody bývalých manželů) městským soudem v rozsudku, nikoli žalovaným v odůvodnění jím vydaného rozhodnutí. Stěžovatelem uváděný příklad tedy nesvědčí o nedostatečnosti argumentace žalovaného. Nejvyšší správní soud proto s ohledem na obecnost námítka pouze stručně uvádí, že závěry městského soudu stran přezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného považuje za správné. Povinnost soudu i správního orgánu řádně odůvodnit vydaná rozhodnutí nelze pojímat natolik široce, že by bylo třeba vždy vyslovit podrobnou odpověď na každý dílčí argument účastníka řízení (např. nálezy Ústavního soudu ze dne 5. 1. 2005, sp. zn. IV. ÚS 201/04, N 3/36 SbNU 19, či ze dne 30. 5. 2006, sp. zn. I. ÚS 116/05, N 108/41 SbNU 349). Dle Ústavního soudu „není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora

pokračování

správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná“ (nález ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, N 26/52 SbNU 247). Podobně k obsahu odůvodnění přistupuje též judikatura Nejvyššího správního soudu, např. rozsudky ze dne 10. 10. 2017, č. j. 7 Azs 217/2017-20, ze dne 22. 2. 2017, č. j. 6 Afs 27/2017-39, ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Afs 44/2013-30, nebo ze dne 29. 3. 2013, č. j. 8 Afs 41/2012-50. Uvedené závěry lze vztáhnout rovněž na obsah odůvodnění vydaných správních rozhodnutí. Postačuje, je-li možné názor správního orgánu na určitou otázku či námitku seznat z kontextu odůvodnění. Vzhledem k tomu, správní orgány i soud se obdobnými námitkami stěžovatele nezabývaly poprvé, odpovídá tomu v daném případě i přiměřená stručnost vypořádání námitek žalovaným s odkazy na dřívější judikaturu.

[16] Nepřezkoumatelností není zatížen ani napadený rozsudek. S ohledem na obsah a strukturu žaloby městský soud v odůvodnění podrobně a precizně reagoval na stěžovatelovy žalobní námitky. Není pravda, že městský soud na některé námitky nereagoval. Námitku existence konkludentní dohody bývalých manželů městský soud vypořádal v bodě 36 odůvodnění; námitkou, že do evidence pudy může být zapsán pouze uživatel, který pudy fakticky zemědělsky obhospodařuje, se zabýval v bodech 38 a 41 odůvodnění. Skutečnost, že stěžovatel se závěry soudu věcně nesouhlasí, nezakládá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Námitku doložení právního důvodu užívání výpisem z katastru nemovitostí městský soud vypořádal v bodě 35 odůvodnění, kde rovněž vysvětlil, proč tento výpis nelze s ohledem na existující (nevypořádané) společné jmění manželů považovat za dostačující.

[17] K vlastnímu jádru kasační argumentace stěžovatele, že jako uživatel dílů půdních bloků je v evidenci nesprávně zapsána jeho bývalá manželka, Nejvyšší správní soud již výše upozornil, že stěžovatel se tímto způsobem pokouší obcházet výsledky dřívějších jím iniciovaných správních i soudních řízení, které dopadly v jeho neprospěch, a to v situaci, kdy nyní posuzovaná aktualizace evidence pudy byla správními orgány provedena nikoli z podnětu či žádosti stěžovatele a konkrétně z důvodů, které se zápisem osoby uživatele dílů půdních bloků v evidenci vůbec nesouvisely. Stěžovatel se tedy zjevně nemůže domáhat změny v osobě uživatele v tomto typu úředního postupu, který byl správním orgánem proveden za účelem odstranění topologických nepřesností na základě nově provedeného leteckého snímkování.

[18] Nejvyšší správní soud současně upozorňuje, že v aktuálním rozsudku ze dne 2. 4. 2025, č. j. 6 As 238/2024-33, týchž účastníků vyslovil závěr, že stěžovatel jako vlastník pozemku není účastníkem postupu vedoucího k aktualizaci evidence pudy zahájeného správním orgánem z moci úřední dle § 3g odst. 8 věty první před středníkem zákona o zemědělství ve spojení s § 3h odst. 2 zákona o zemědělství (nikoli tedy z podnětu/dříve žádosti vlastníka pozemku, na němž se díl půdního bloku nachází). Pokud tedy v nyní souzené věci správní orgány dokonce stěžovateli postavení účastníka v totožném typu řízení přiznaly, dostalo se mu výhodnějšího procesního postavení, než které mu náleželo.

[19] Od výše uvedeného se pak odvíjí i závěr Nejvyššího správního soudu, že zabývaly-li se správní orgány a městský soud podrobně stěžovatelovými námitkami stran naplnění podmínek pro zápis změny uživatele dílů půdních bloků, činily tak nad rámec předmětu zahájeného úředního postupu, jímž v tomto případě zjevně nebyla a nemohla být

nesprávnost zápisu v osobě uživatele v evidenci. Nad rámec rozhodovacích důvodů přitom Nejvyšší správní soud podotýká, že správní orgány a městský soud nepochybily ani při věcném hodnocení těchto stěžovatelových námitek, jejichž posouzení bylo provedeno v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu shrnutou níže.

[20] Právní úpravu řešení rozporů zápisu v osobě uživatele obsahuje § 3g odst. 1 až 6 zákona o zemědělství, který stanoví povinnost správního orgánu ověřovat při ohlášení některých změn v evidenci půdy právní důvod užívání půdy (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 7. 2015, č. j. 3 As 187/2014-37, nebo rozsudek ze dne 22. 3. 2016, č. j. 2 As 20/2016-29, bod 11). Aktualizaci evidence půdy pak může v těchto případech správní orgán provést pouze tehdy, předloží-li ohlašovatel (uživatel požadující změnu v evidenci půdy) dohodu odstraňující vzájemný rozpor nebo doklad prokazující právní důvod užívání zemědělské půdy, přičemž jak Nejvyšší správní soud vyslovil v rozsudku ze dne 7. 3. 2023, č. j. 7 As 242/2022-40, konkrétně v bodu 25, nelze za tuto dohodu (písemnou ani konkludentní) stěžovatele a jeho bývalé manželky považovat e-mail ze dne 1. 7. 2013.

[21] Jak Nejvyšší správní soud opakovaně uvedl výše, je mu z jeho rozhodovací činnosti známo, že stěžovatel jako ohlašovatel opakovaně neuspěl s ohlášením změny osoby uživatele ve svůj prospěch, kdy správní orgán požadovanou aktualizaci neprovedl právě pro nedoložení písemné dohody, resp. dokladu prokazujícího právní důvod užívání (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2024, č. j. 9 As 283/2023-35). Z judikatury rovněž vyplývá (viz již zmíněný rozsudek č. j. 9 As 283/2024-35, bod 34, nebo rozsudek ze dne 5. 12. 2023, č. j. 9 As 234/2023-32, bod 28), že nebylo-li vypořádáno společné jmění manželů, mohou žádost o aktualizaci evidence půdy podat pouze bývalí manželé společně; sám stěžovatel pak toliko se souhlasem bývalé manželky. Za doklad prokazující právní důvod užívání zemědělské půdy proto nelze považovat ani stěžovatelem předložený výpis z katastru nemovitostí. Judikatura se taktéž vyslovila k otázce, že pro zápis změny uživatele dílu půdního bloku není rozhodné, kdo zemědělskou půdu fakticky užívá. V této souvislosti Nejvyšší správní soud vyslovil závěr, že zákon o zemědělství spojuje provedení (§ 3g odst. 3), či neprovedení (§ 3g odst. 4) aktualizace evidence půdy s požadavkem na doložení písemné dohody, kdo má být zapsán jako uživatel, anebo dokladu prokazujícího právní důvod užívání půdy, nikoli s otázkou jejího faktického užívání (shodně viz rozsudky č. j. 9 As 283/2023-35, bod 33, č. j. 9 As 234/2023-32, bod 33, nebo č. j. 7 As 242/2022-40, bod 24). V opakovaně zmiňovaných rozsudcích č. j. 9 As 283/2023-35 (body 29 a 30) a č. j. 9 As 234/2023-32 (body 34 a 35) pak Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani stěžovatelovu argumentaci evropskými dotačními nařízeními a s nimi souvisejícími vnitrostátními předpisy.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[23] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

pokračování

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. dubna 2025

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu